

การพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการจัดการเรียนรู้แบบ TAI
ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
Improving Abilities to Enhance Health and Life Safety for Mathayomsuksa 5 Students
with Intellectual Disability Using TAI Learning Management and
Teaching Behavior Techniques

กรรณิการ์ สาวิมาศย์¹ พรชัย ผาดไธสง²

Kannika Sawimart¹ and Phornchai Phardthaisong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม 2) แบบวัดความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต 3) แบบสังเกตพฤติกรรม และ 4) แบบสัมภาษณ์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมมีความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต ทำยวงรอบปฏิบัติการที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.50 คิดเป็นร้อยละ 83.75 ทำยวงรอบปฏิบัติการที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 51.00 คิดเป็นร้อยละ 85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่กำหนดไว้ และหลังการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 118 คิดเป็นร้อยละ 87.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

คำสำคัญ: สร้างเสริมสุขอนามัย ความปลอดภัยในชีวิต การจัดการเรียนรู้แบบ TAI เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, Master of Education Curriculum and Instruction, Roi Et Rajabhat University

²อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, Lecturer Dr. of Faculty of Education Roi Et Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: กรรณิการ์ สาวิมาศย์, B.kannikar071139@gmail.com

รับเมื่อ 19 กันยายน 2566 แก้ไข 4 ธันวาคม 2566 ตอรับเมื่อ 6 ธันวาคม 2566

ABSTRACT

The purpose of this study was to improve abilities to enhance health and life safety for Mathayomsuksa 5 students with intellectual disability using TAI learning management and teaching behavior techniques to meet the 75 percent criterion. The target group, obtained through purposive sampling, included four Mathayomsuksa 5 students with intellectual disabilities at Roi-Et School for the Deaf in the first semester of the academic year 2023. The research instruments were 1) lesson plans based on TAI learning management and teaching behavior techniques, 2) a test assessing abilities to enhance health and life safety, 3) a behavioral observation form, and 4) an interview form. The statistics for data analysis were mean, percentage, and content analysis for qualitative data.

The finding revealed that after completing the first cycle, Mathayomsuksa 5 students achieved a mean score of 33.50, equivalent to 83.75 percent. By the end of the second cycle, the mean score increased to 51.00, translating to 85.00 percent. After the intervention, students significantly improved in enhancing health and life safety abilities, achieving a mean score of 118, equivalent to 87.41 percent, which was higher than the specified criterion of 75 percent.

Keywords: Health Enhancement, Life Safety, TAI Learning Management, Teaching Behavior Techniques

ภูมิหลัง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ออกตามความพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 (ราชกิจจานุเบกษา, 2552, หน้า 46) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัว อย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในการชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพื้นฐานเหมือนนักเรียนปกติทั่วไปและมีความสามารถและศักยภาพในตัวเอง ในระดับหนึ่งโดยเฉพาะกลุ่มบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ นักเรียนกลุ่มนี้จึงต้องได้รับการฝึกทักษะเพื่อให้รู้จักการช่วยเหลือตัวเองด้วยหลักสูตรและการสอนที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพหรือระดับความสามารถ ก็จะทำให้นักเรียนกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะช่วยเหลือ

ตัวเอง สามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระได้หลังจากออกจากโรงเรียนไปแล้ว มีคุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงชีวิตในสังคมด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวและสังคม คนทั่วไปก็จะรู้สึกรับรู้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นคนที่มีความค่า ไม่เป็นอันตราย สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ (อัญชลี สารรัตน์ และคณะ, 2560, หน้า 43) และสถาบันราชานุกูล (2560, หน้า ก) กล่าวถึงปัญหาหนึ่งที่พบได้บ่อยในเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา คือ การแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมซึ่งปัญหาดังกล่าวมักก่อให้เกิดความกังวลแก่ผู้ปกครองและครูผู้ดูแลเป็นอย่างมาก และในหลายกรณีที่ผู้ปกครองไม่ทราบว่าจะจัดการปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมนั้นได้อย่างไร หรือไม่ก็เป็นการจัดการพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยความไม่เข้าใจ จึงเป็นเหตุให้ปัญหานั้น ๆ เรื้อรัง ไม่สามารถแก้ไขได้ และนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมอารมณ์อื่น ๆ ที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น จากข้อมูลของ กรมสุขภาพจิต (2561, ออนไลน์) เปิดเผยว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและพัฒนาการ มีความเสี่ยงในการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูงกว่าเด็กปกติ แม้จะมีความบกพร่องทางสติปัญญาแต่เด็กก็มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเข้าสู่วัยรุ่นเหมือนเด็กทั่วไป ข้อมูลจากศูนย์พึ่งได้ ของกระทรวงสาธารณสุข ที่รวบรวมจากโรงพยาบาล

523 แห่ง ในปี 2558 พบว่า มีเด็กเข้ารักษาจากถูกระทำรุนแรง 11,000 คน เฉลี่ย 30 คนต่อวัน ส่วนใหญ่เป็นเด็กหญิง ถูกระทำรุนแรงทางเพศ โดย 9 ใน 10 คน ถูกระทำโดยบุคคลที่รู้จัก เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการและสติปัญญา หรือเรียกว่าเด็กที่ต้องการการดูแลพิเศษ เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น คือ อายุ 9–15 ปี ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงเหมือนเด็กทั่วไป แต่ความสามารถในการดูแลตนเองในชีวิตประจำวัน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ตลอดจนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้เติบโตตามวัยไปด้วย จึงเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูงกว่าเด็กทั่วไป

ในปัจจุบันถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ แต่อุปสรรคสำคัญของการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพที่มีด้วยการสอนปกติธรรมดา ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดูตามปกติ หรือการเรียนการสอนทั่วไป ดังนั้น กลวิธีการสอนจึงมีความแตกต่างจากเด็กทั่วไป ซึ่งจำเป็นต้องมีวิธีการสอนพิเศษเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก เป็นการช่วยให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพตามที่มีอยู่ (จิรนนท์ แก้วมา, 2552, หน้า 3) โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดมีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีระดับสติปัญญาและความสามารถที่ใกล้เคียงและแตกต่างกันไป ทำให้บางครั้งการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาที่น้อยกว่านักเรียนคนอื่นนั้นช้ากว่าเพื่อนในห้องเรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เป็นวิธีสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือและการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรม การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยจะมีนักเรียนเก่ง นักเรียนปานกลาง และนักเรียนอ่อน โดยนักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อให้คะแนนกลุ่มดีขึ้น (ทิศนา แชมณี, 2554, หน้า 64 อ้างถึงใน นันทิชา ลิมทอง และกฤษณากาญจน์ ไตพิทักษ์, 2565, หน้า 29)

เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ประสบผลสำเร็จในการเรียน ซึ่งเทคนิคการสอนมีหลายวิธี

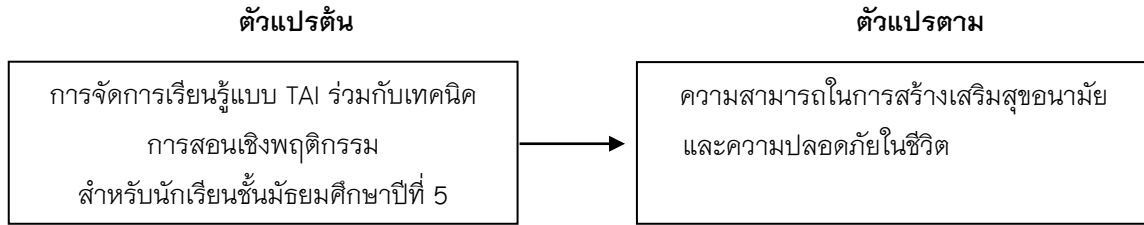
ด้วยกัน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561, หน้า 27–28) ดังนี้ 1) เทคนิคการกระตุ้นเตือน 2) เทคนิคการวิเคราะห์งาน 3) เทคนิคการให้รางวัล 4) เทคนิคตะล่อมกล่อมเกล่า จากการวิจัยของ พิสมัย วิสัย (2549, หน้า 71) ที่ใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมในการฝึกทักษะการดูแลตนเองในด้านการทำความสะอาด สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา โดยอ้างอิงถึงทฤษฎีทางพฤติกรรม และมีการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม 5 ประการ คือ การวิเคราะห์งาน การเลียนแบบ การกระตุ้นเตือน การฝึกแบบเดินหน้า และการให้รางวัล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทัศนศึกษามีความสามารถในด้านการทำความสะอาดเสื้อผ้า ด้วยมือเพิ่มขึ้น หลังการฝึกปฏิบัติโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม และจิรนนท์ แก้วมา (2552, หน้า 119–120) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการปฏิบัติตนต่อตนเองและผู้อื่น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพูด การแต่งกาย การเข้าห้องน้ำ และการเล่น โดยผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านดังกล่าวดีขึ้น จากปัญหาด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพและอนามัยที่ดีและรู้จักป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากบุคคลอื่น โดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอน TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติตนในทางที่ดีและถูกต้องเพื่อที่จะรู้จักวิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเซเว่นปี อยู๋ในระดับที่ฝึกได้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เพศหญิง จำนวน 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 8 แผน รวม 16 ชั่วโมง และหาคุณภาพโดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ และหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 จากสูตร E_1/E_2

2. แบบวัดความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบอัตนัยเต็มข้อความ จำนวน 20 ข้อ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำคะแนนการตรวจแบบวัดความสามารถ จำนวน 20 ข้อ จากกรรมการจำนวน 2 คน มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อ

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ประเมิน

4. แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ประเมิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988, p. 11) ดำเนินการเก็บข้อมูล 2 วนรอบปฏิบัติการ ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการ (Act) ขั้นสังเกตผล (Observe) และขั้นสะท้อนผล (Reflect) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ขั้นการวางแผน (Planing) ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน และได้ดำเนินการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์ ขึ้น

1.2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เพื่อนและแม่บ้านที่หอนอน จากนั้นใช้การจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 วงรอบปฏิบัติการที่ 2 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้แผนละ 2 ชั่วโมง

1.3 ขั้นการสังเกต (Observing) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละวงรอบปฏิบัติการ บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ จากนั้นดำเนินการวัดความสามารถโดยใช้แบบวัดความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งเป็นวงรอบละ 10 ข้อ ผู้วิจัยได้มีการสังเกต

พฤติกรรมและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ขณะอยู่นอกห้องเรียนหรือที่นอน

1.4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflecting) ผู้วิจัยดำเนินการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ หลังเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงรอบปฏิบัติการ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมและนำแผนการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ถึงสภาพความสำเร็จและปัญหาความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียม ผู้วิจัยเตรียมข้อมูลสื่อการสอนจากโปรแกรม Canva และ PowerPoint ไปงาน วัสดุ อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประกอบการสอน และของรางวัล เช่น ขนม นมกล่อง สมุด ดินสอ สี เพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2.2 ขั้นดำเนินการ

2.2.1 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม แผนที่ 1-4 ทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเรียนรู้ในห้องเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม การทำใบงานและการฝึกปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแผนที่ 1-4 บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบวัดเพื่อวัดความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต จำนวน 10 ข้อ

2.2.2 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม แผนที่ 5-8 ทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเรียนรู้ในห้องเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม การทำใบงานและการฝึกปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแผนที่ 5-8 บันทึกคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ ใช้แบบวัดเพื่อวัดความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต จำนวน 10 ข้อ

2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้และวัดความสามารถไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม โดยแบ่งเป็น 2 วงรอบปฏิบัติการ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต วงรอบปฏิบัติการที่ 1 พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.50 คิดเป็นร้อยละ 83.75 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 3 คน และมีนักเรียน จำนวน 1 คน ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ซึ่งยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การสัมภาษณ์ บันทึกหลังแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนอยากเรียนวิชาที่มากกว่า จึงทำให้นักเรียนมักมองออกไปนอกห้องและไม่ค่อยสนใจในบทเรียน เมื่อมีการตอบคำถามหรือการปฏิบัติเนื่องจากไม่เข้าใจและไม่มีความเข้าใจให้นักเรียนไม่มั่นใจในการตอบคำถามหรือการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สภาพปัญหาที่พบในขณะปฏิบัติการวิจัย เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปวางแผนในวงรอบปฏิบัติการที่ 2 ต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต วงรอบปฏิบัติการที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 51.00 คิดเป็นร้อยละ 85.00 นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นจากวงรอบปฏิบัติการที่ 1 เกิดจากการเรียนรู้ข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย ที่พบว่านักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีปัญหาด้านการสื่อสาร ผู้วิจัยใช้การกระตุ้นเตือนด้วยวาจา ท่าทาง และการกระทำ เพื่อให้นักเรียนกลับมาสนใจในการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 118 คิดเป็นร้อยละ 87.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต ทำยวงรอบปฏิบัติการที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.50 คิดเป็นร้อยละ 83.75 ทำยวงรอบปฏิบัติการที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 51.00 คิดเป็นร้อยละ 85.00 และเมื่อใช้แบบวัดความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างเสริมสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 118 คิดเป็นร้อยละ 87.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ซึ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยพบว่าหลังจากการจัดการเรียนรู้ นักเรียน มีความเข้าใจในด้านสุขอนามัย การดูแลความสะอาดร่างกายของตนเองเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการอาบน้ำให้สะอาด การจัดการผ้าอนามัยที่ใช้แล้วได้อย่างถูกวิธี ในด้านความปลอดภัย พบว่า ยังมีนักเรียนเลขที่ 2 และ 3 บางครั้งยังมีพฤติกรรมนั่งเฉยเมื่อผู้วิจัยทดสอบโดยการให้เพื่อนนักเรียน ทำท่าที่จะเข้าไปคุกคามโดยการจับหรือสัมผัสร่างกายส่วนต้องห้าม โดยผู้วิจัยต้องคอยกระตุ้นเตือนด้วยวาจา และท่าทางเป็นบางครั้ง แต่นักเรียนสามารถเข้าใจความหมาย และสถานการณ์ของการถูกคุกคามและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยสามารถตอบคำถามว่าเหตุการณ์ใดคือการถูกคุกคามหรือการล่วงละเมิดทางเพศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการฝึกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมจะมีเทคนิคย่อยในการใช้สอนนักเรียนหลายเทคนิค เช่น การสร้างแรงจูงใจ เทคนิคการกระตุ้นเตือน เทคนิคการเลียนแบบ เทคนิคการให้รางวัล เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรนนท์ แก้วมา (2552, หน้า 119-120) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น พบว่า 1) นักเรียนที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการพูดมี 3 คน ได้แก่ เด็กชายวันเทพ เด็กชายวิรัตน์ และเด็กหญิงสายน้ำ 2) นักเรียนที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการแต่งกาย (ยกเว้นเรื่องเสื้อชุดแต่งกาย) มี 1 คน คือ เด็กชายวิรัตน์ 3) นักเรียนที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการเข้าห้องน้ำ มี 2 คน ได้แก่ เด็กชายวันเทพ และ

เด็กชายวิรัตน์ 4) นักเรียนที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านการเล่น มี 1 คน คือ เด็กชายวิรัตน์ โดยสรุปนักเรียนทุกคนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการพูด การแต่งกาย การเข้าห้องน้ำ และการเล่นดีขึ้น ยกเว้นเด็กหญิงแอนนาที่มีพฤติกรรมดีมาอยู่แล้วในทุกด้าน ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมนี้มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบ TAI เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ไปในทางที่ดีขึ้นและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนการสอนที่มีระบบชัดเจน เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิกนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันแบบคละ เก่ง ปานกลาง และอ่อน อีกทั้งยังใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI ของ ทิศนา แคมมณี (2554, หน้า 64 อ้างถึงใน นัทธิดา ลิ้มทอง และกฤษฎากาญจน์ โพิพิทักษ์, 2565, หน้า 29) กล่าวว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TAI เป็นวิธีสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยจะมีนักเรียนเก่ง นักเรียนปานกลาง และนักเรียนอ่อน โดยนักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อให้คะแนนกลุ่มดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัทธิดา ลิ้มทอง และกฤษฎากาญจน์ โพิพิทักษ์ (2565, หน้า 15-16) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับบทเรียนการ์ตูน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อวิชาภาษาไทยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับบทเรียนการ์ตูน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรนำการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ไปบูรณาการใช้กับการเรียนรู้ทั้ง 6 ทักษะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

และใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในทุกระดับชั้น โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2. การจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูผู้สอนควรประเมินความสัมพันธ์ของนักเรียนภายในห้องแต่ละคน เพราะเมื่อต้องทำงานร่วมกันนักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดีจากเพื่อนที่สนิทใจกันมากกว่า

3. ในระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูผู้สอนควรมีวิธีการกระตุ้นนักเรียนแต่ละคน เนื่องจากในบางครั้งนักเรียนจะมีความสนใจในบทเรียนน้อยลง

4. ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นั้น ต้องมีการกำหนดกรอบเวลาให้ชัดเจน ยืดหยุ่นตามบริบทที่เป็นจริง เนื่องจากข้อจำกัดในด้านสมาธิและความสนใจของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5. ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสอนหรือทบทวนที่บ้าน เพื่อให้เด็กเรียนจดจำและฝึกปฏิบัติเป็นประจำ และเพื่อความคงทนของพฤติกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2561). *กรมสุขภาพจิต เผยกลุ่ม เด็กพิเศษ เป็นกลุ่มเสี่ยงถูกล่วงละเมิดทางเพศ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27984> 6 สิงหาคม 2565.
- จิรพันธ์ แก้วมา. (2552). *ผลของการใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่มีต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในการปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัทธิดา ลิ้มทอง และกฤษฎากาญจน์ โดพิทักษ์. (2565). การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับบทเรียนการ์ตูน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *Journal of Modern Learning Development*, 7(5), 15–29.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 80 ง. หน้า 46. 8 มิถุนายน 2552.
- พิสมัย วิสัย. (2549). *ผลของการฝึกทักษะการดูแลตนเองในด้านการทำความสะอาด เสื้อผ้าด้วยมือโดยใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโรงเรียนกาวิละอนุกุล*. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันราชานุกูล. (2560). *เรื่องเพศกับเด็กพิเศษ ฉบับครู*. กรุงเทพฯ: ปิยอนงค์.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2561). *ชุดเอกสารศึกษาด้วยตนเอง วิชาความรู้พื้นฐานด้านการจัดการ สำหรับคนพิการ หรือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เล่มที่ 9 การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- อัญชลี สารรัตน์ และคณะ. (2560). การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว. *วารสารวิทยาลัยราชสุดา*, 13(1), 43–44.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer* (3rd ed.). Victoria: Deakin University.

6. ควรมีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่บ้าน เนื่องจากนักเรียนบางคนแสดงออกทางพฤติกรรมที่บ้าน กับที่โรงเรียนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมในกลุ่มนักเรียนชายที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ในด้านสุขอนามัยทางเพศและการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เพื่อให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเหมาะสมเมื่อมีความต้องการทางเพศ

2. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ TAI ร่วมกับเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ไปทดลองใช้เพื่อศึกษาผลของรูปแบบที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการอ่านอาชีพ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับชั้นมัธยมศึกษา

3. ควรนำเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ไปทดลองใช้เพื่อศึกษาผลของเทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับชั้นประถมศึกษา